QuickScan Investeringen

Project: Toekomstvisie Binnensport

Opdrachtgever: Gemeente Borger - Odoorn

VUNDAMENZ

sterk in huisvesting

Datum: 04-05-2021

Auteur: Arjan Grootkarzijn

Versie: 1.2

Inhoud

1 Samenvatting investeringen 3
2 Inleiding 4
2.1 Aanleiding 4
2.2 Opdrachtomschrijving 4
2.3 Aanpak 4
3 Uitwerking 5
3.1 Nadere omschrijving opgaven 5
3.1.1 Opgave 1: Sporthal de Koel 5
3.1.2 Opgave 2: Gymzaal School 75 5
3.1.3 Opgave 3: Sportaccommodaties Odoorn, Valthe en Exloo 6
3.1.4 Opgave 4: Inrichting binnensportaccommodaties upgraden 6
3.2 Nadere uitwerking en definiëring scenario's 6
3.3 Uitgangspunten investeringskostenraming 7
3.4 Investeringskosten 8
3.4.1 Opgave 1 – Sporthal de Koel 9
3.4.2 Opgave 2 – Gymzaal School 75 10
3.4.3 Opgave 3 – Sportaccommodaties Odoorn, Valthe en Exloo 10
4 Subsidies & Fiscaliteit 11
4.1 Subsidies 11
4.2 BTW (SPUK of BOSA-regeling) 11

1 Samenvatting investeringen

Totaaloverzicht investeringen Toekomstvisie binnensport Borger-Odoorn *d.d. april 2021 / bedragen inclusief btw / uitgangspunten QuickScan*					
1.	**De Koel**		**basis**		**plus**
1a	Volledige nieuwbouw sporthal en spelzaal	€	6.386.800	€	8.162.000
1b	Nieuwbouw sporthal / renovatie spelzaal	€	5.899.300	€	7.507.250
1c	Alleen nieuwbouw sporthal	€	5.336.800	€	6.776.000
1d	Volledige renovatie sporthal en spelzaal	€	3.764.580	€	4.733.850
1e	Alleen renovatie sporthal	€	3.202.080	€	4.002.600
2.	**Gymzaal School 75**		**basis**		**plus**
2a	Nieuwbouw gymzaal	€	1.425.000	€	1.815.000
2b	Renovatie speellokaal	€	428.400	€	535.500
3.	**Sportaccommodaties Odoorn, Valthe, Exloo**		**basis**		**plus**
3a1	Nieuwbouw gymzaal Odoorn	€	1.425.000	€	1.815.000
3b1	Renovatie gymzaal Odoorn	€	925.200	€	1.156.500
3a2	Nieuwbouw gymzaal Valthe	€	1.425.000	€	1.815.000
3b2	Renovatie gymzaal Valthe	€	993.600	€	1.242.000
3a3	Nieuwbouw sportzaal Exloo	€	3.882.000	€	4.270.200
3b3	Renovatie sportzaal Exloo	€	2.329.200	€	2.911.500
4.	**Sportinrichting accommodaties**				
4a	Sporthal de Koel	€	150.000		
4b	Spelzaal de Koel	€	60.000		
4c	Speellokaal gymzaal school 75	€	20.000		
4d	Gymzaal Odoorn	€	60.000		
4e	Gymzaal Valthe	€	60.000		
4f	Sportzaal Exloo	€	80.000		

2 Inleiding

2.1 Aanleiding

De toekomstvisie binnensportaccommodaties is onlangs ter vaststelling aangeboden aan de gemeenteraad. In een oriënterende bijeenkomst is een discussie ontstaan over dit onderwerp. De discussie ging met name over het ontbreken van een investeringsoverzicht. De gemeenteraad heeft namelijk behoefte aan een overzicht waarin de financiële effecten, op hoofdlijnen, van de opgaven uit de toekomstvisie zichtbaar zijn.

2.2 Opdrachtomschrijving

De gemeenteraad heeft opdracht gegeven om een QuickScan te maken van de investeringen die nodig zijn om de opgaven uit de toekomstvisie uit te voeren. De QuickScan gaat uit van landelijke kengetallen.

De QuickScan gaat in op meerdere scenario's per opgave:

- Er wordt per opgave gekeken naar de financiële effecten van nieuwbouw van een locatie en renovatie van de locatie.
- Er wordt per locatie gekeken naar een minimale variant van nieuwbouw of renovatie en een uitgebreide variant.

Verder is het de vraag om inzicht te geven in mogelijke subsidies, zowel landelijk als Europees, die mogelijk aangeschreven kunnen worden om de financiële effecten te beïnvloeden. De uitwerking van de vraagstukken moet worden aangeboden in een beknopte rapportage die kan worden aangeboden aan de gemeenteraad.

2.3 Aanpak

In overleg met de gemeente zijn de verschillende opdrachten nader gedefinieerd. Aansluitend zijn ook de scenario's uitgewerkt en beschreven en tot slot zijn de investeringskosten van ieder scenario per opgave geraamd.

In hoofdstuk 3 is dit nader uitgewerkt. In hoofdstuk 4 worden mogelijk subsidiemogelijkheden / fiscale besparingsmogelijkheden kort toegelicht.

Voor het opstellen van deze QuickScan Investeringskosten zijn de volgende documenten gebruikt die zijn aangereikt door de gemeente:

- Toekomstvisie binnensport, d.d. april 2021;
- Plattegronden diverse locaties;
- Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) diverse locaties.

3 Uitwerking

3.1 Nadere omschrijving opgaven

3.1.1 Opgave 1: Sporthal de Koel

De Koel bestaat eigenlijk uit 2 gebouwdelen met eigen kenmerken. Voor de opgave die voorligt is het relevant om ook het onderscheid te maken. Onderstaand de relevante kenmerken van beide gebouwdelen.

Sporthal		**Spelzaal**	
bouwjaar	1969	*bouwjaar*	2000
oppervlakte in m2's bvo	2.281	*oppervlakte in m2's bvo*	
aantal zaaldelen	1	*aantal zaaldelen*	1
zaalafmeting	22x42	*zaalafmeting*	11x21*

**zaalafmeting niet conform KVLO / NOC NSF (14x22) en minimale eis onderwijs (12x21)*

3.1.2 Opgave 2: Gymzaal School 75

Gymzaal School 75	
bouwjaar	1960
oppervlakte in m2's bvo	238
aantal zaaldelen	1 (speellokaal)
zaalafmeting	7x14

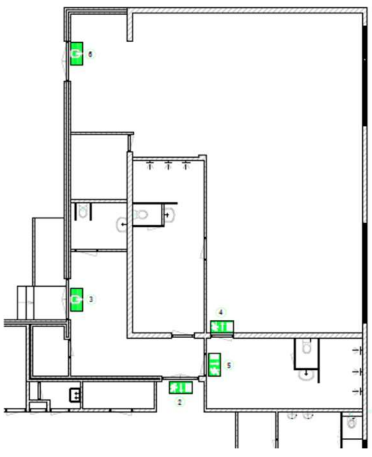

3.1.3 Opgave 3: Sportaccommodaties Odoorn, Valthe en Exloo

In deze opgave wordt gekeken naar 3 sportaccommodaties. Namelijk de gymzalen in Odoorn en Valthe en sportzaal in Exloo. Hierbij wordt gekeken hoe kwaliteit en functionaliteit verbetert kunnen worden middels renovatie/nieuwbouw en of clustering mogelijk is.

	Odoorn	Valthe	Exloo
bouwjaar	1976	1979	1973
oppervlakte in m2's bvo	514	552	1.294*
aantal zaaldelen	1	1	1
zaalafmeting	12x21	12x21	16x28

**inclusief kantine welke in beheer is bij de voetbalvereniging*

3.1.4 Opgave 4: Inrichting binnensportaccommodaties upgraden

In de toekomstvisie is de noodzakelijke vervanging en vernieuwing van de sportzaalinrichting van de binnensportaccommodaties opgenomen. Uitgangspunt is om de toestellen en materialen per locatie minimaal te laten voldoen aan de uitgangspunten die het KVLO hieraan stelt voor onderwijs. Uit de inventarisatie van de meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) blijkt dat dit voor de komende 5 jaar een investering voor vervanging en onderhoud betreft van € 470.725,-. In de investeringsramingen zoals opgenomen in paragraaf 3.4 is een indicatie opgenomen van de kosten voor vervanging van de vaste en losse inrichting per opgave indien dit gecombineerd wordt met renovatie en nieuwbouw.

3.2 Nadere uitwerking en definiëring scenario's

Voor iedere opgave wordt gekeken naar een nieuwbouw en een renovatie scenario, waarbij daarnaast onderscheid wordt gemaakt in een basisvariant en een plusvariant.

Nieuwbouw – Basisvariant

- Eisen bouwbesluit / BENG (Bijna Energieneutraal);
- Eisen modelverordening onderwijshuisvesting voor gymzalen.

Nieuwbouw – Plusvariant

- Energieneutraal;
- KVLO-eisen (eisen gericht op bewegingsonderwijs, o.a. grotere zaalafmeting en hogere zaal / meer vrije hoogte);
- Eisen NOC NSF aan sportaccommodaties;
- ITS (Integrale Toegankelijkheid Standaard).

Renovatie – Basisvariant

- Levensduurverlening 20 jaar met minimaal noodzakelijke ingrepen;
- Geen functionele aanpassingen;
- Geen aanvullende verduurzamingsmaatregelen.

Renovatie – Plusvariant

- Levensduurverlening 20 jaar;
- Beperkt functionele aanpassingen;
- Verduurzaming en gasloos.

3.3 Uitgangspunten investeringskostenraming

De uiteindelijke investeringskosten zijn afhankelijk van diverse factoren, een meer concrete bepaling van de investeringskosten moet plaatsvinden in de definitiefase van een opgave. Dan worden zowel programma alsook ambitie verder uitgewerkt en kunnen de investeringskosten nauwkeuriger worden geraamd. Daarnaast zijn de uiteindelijke kosten ook afhankelijk van de ontwikkeling van de markt, prijsstijgingen van materiaal en arbeid en het aanbestedingsklimaat. Deze aspecten kunnen zowel positief als negatief uitpakken. Deze bovenstaande effecten worden meegenomen bij het bepalen van het uiteindelijk aan te vragen investeringskrediet per opgave.

Bij het ramen van de investeringskosten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Prijspeil april 2021;
- Raming op basis van landelijke kengetallen;
- Bandbreedte +/- 15%.

Opgenomen in de geraamde investeringskosten:

- Bouwkosten (bouwkundig, constructief, e-installaties, w-installaties, vaste inrichting, terrein);
- 5% onvoorzien voor de uitvoeringsfase;
- Advieskosten ontwerp & engineering (architect, constructeur, adviseur installaties, bouwfysica, akoestiek, brandveiligheid, geotechniek);
- Advieskosten bouwbegeleiding (opstellen PvE, aanbestedingen, projectmanagement, toezicht);
- Bijkomende kosten (leges, NUTS-aansluitingen, benodigde onderzoeken, project onvoorzien);
- BTW.

Niet opgenomen in de geraamde investeringskosten:

- Boekwaarde van het gebouw;
- Grondkosten;
- Sloopkosten;
- Asbest;
- Infrastructurele aanpassingen buiten het kavel;
- Tijdelijke huisvesting;
- Verhuiskosten;
- Losse inrichting.

3.4 Investeringskosten

Voor iedere opgave wordt gekeken naar een nieuwbouw en een renovatie scenario, waarbij daarnaast onderscheid wordt gemaakt in de basisvariant en plusvariant. Onderstaand zijn de geraamde investeringskosten opgenomen per opgave.

Ter onderbouwing van de berekeningen zijn de volgende kengetallen relevant:

Nieuwbouw:

Sporthal:		Gymzaal:	
basis:	€ 2.800,- per m^2 bvo	basis:	€ 3.000,- per m^2 bvo
plus:	€ 3.080,- per m^2 bvo	plus:	€ 3.300,- per m^2 bvo

Bovenstaande kengetallen zijn gebaseerd op: gerealiseerde referentieprojecten, VNG-normvergoeding gymlokalen, bouwkostenkompas.

Renovatie:

Sporthal:		Gymzaal:	
basis:	€ 1.680,- per m^2 bvo	basis:	€ 1.800,- per m^2 bvo
plus:	€ 2.100,- per m^2 bvo	plus:	€ 2.250,- per m^2 bvo

De kostenkengetallen voor renovatie hangen sterk af van de specifieke opgave en dienen in de Definitiefase per opgave te worden bepaald aan de hand van een opname van de bouwkundige en installatietechnische staat en concrete planvorming. Op basis van ervaringen uit eerdere haalbaarheidsonderzoeken blijkt dat de kosten van renovatie vaak tussen de 60% tot 80% van nieuwbouw uitkomen. Met uitzondering van de spelzaal bij de Koel is de leeftijd van de gebouwen oud en de technische levensduur waarschijnlijk behoorlijk uitgenut (mits afgelopen jaren geen forse investeringen zijn gedaan). Voor een toekomstbestendige en eventueel duurzame sportaccommodatie dienen forse ingrepen te worden gedaan.

Als uitgangspunt is aangehouden (m.u.v. spelzaal de Koel):

- Basisrenovatie betreft 60% van de kosten van nieuwbouw (basis);
- Duurzame renovatie betreft 75% van de kosten van nieuwbouw (basis).

3.4.1 Opgave 1 – Sporthal de Koel

1.	**De Koel**				
Sporthal					
	zaalafmeting	22x42			
	aantal zaaldelen	1 zaal			
	bouwjaar	1969			
	oppervlakte in m2's bvo	1906			
Spelzaal					
	zaalafmeting	11x21*			
	aantal zaaldelen	1			
	bouwjaar	2000			
	oppervlakte in m2's bvo	*375*			
1a	**Volledige nieuwbouw sporthal en spelzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**		**totaal**
	Basis	2.281	€	2.800	€ 6.386.800
	Plus / Duurzaam	2.650	€	3.080	€ 8.162.000
1b	**Nieuwbouw sporthal / renovatie spelzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**		**totaal**
	Basis	1906	€	2.800	€ 5.336.800
		375	€	1.500	€ 562.500
				totaal	€ 5.899.300
	Plus / Duurzaam	2200	€	3.080	€ 6.776.000
		375	€	1.950	€ 731.250
		totaal			€ 7.507.250
1c	**Alleen nieuwbouw sporthal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**		**totaal**
	Basis	1.906	€	2.800	€ 5.336.800
	Plus / Duurzaam	2.200	€	3.080	€ 6.776.000
1d	**Volledige renovatie sporthal en spelzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**		**totaal**
	Basis	1906	€	1.680	€ 3.202.080
		375	€	1.500	€ 562.500
		totaal			€ 3.764.580
	Plus / Duurzaam	1906	€	2.100	€ 4.002.600
		375	€	1.950	€ 731.250
		totaal			€ 4.733.850
1e	**Alleen renovatie sporthal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**		**totaal**
	Basis	1.906	€	1.680	€ 3.202.080
	Plus / Duurzaam	1.906	€	2.100	€ 4.002.600
4.	**Inrichting**				
4a	Sporthal				€ 150.000
4b	Spelzaal				€ 60.000

* Spelzaal voldoet aan min. onderwijsafmeting = 12 x 21

Toelichting:

- Inschatting verdeling oppervlakte sporthal / spelzaal op basis van plattegrond, geen officiële inmeting bvo's.
- Bij nieuwbouw basis zijn we uitgegaan van de bestaande oppervlakte sporthal (ca. 1.900 m^2 bvo). Voor de plusvariant van een grotere omvang van 2.200 m^2 bvo voor alleen de sporthal. Dit sluit beter aan bij de eis voor een sporthal van NOC NSF. Deze gaat uit van grotere zaalafmetingen (24x44) bij een sporthal. Voor volledige nieuwbouw van 2.650 m^2 bvo zodat ook de nieuwe spelzaal voldoet aan de minimale afmetingen van een gymzaal.
- Bij de kosten voor inrichting is een aanname gedaan voor nieuwe vaste & losse inrichting exclusief klein spelmateriaal, mogelijk is inrichting (deels) herbruikbaar.

3.4.2 Opgave 2 – Gymzaal School 75

2.	Gymzaal School 75			
	zaalafmeting	7x14		
	aantal zaaldelen	1, betreft speellokaal		
	bouwjaar	1960		
	oppervlakte in m2's bvo	238		
2a	**Nieuwbouw Gymzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**
	Nieuwbouw basis	475	3000	€ 1.425.000
	Nieuwbouw plus / duurzaam	550	3300	€ 1.815.000
2b	**Renovatie Speellokaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**
	Renovatie basis	238	€ 1.800	€ 428.400
	Renovatie plus / duurzaam	238	€ 2.250	€ 535.500
4.	**Inrichting**			
4c	Speellokaal			€ 20.000

Toelichting: voor de nieuwbouwvariant is uitgegaan van een gymzaal in plaats van een speellokaal.

3.4.3 Opgave 3 – Sportaccommodaties Odoorn, Valthe en Exloo

3.	Gymzalen Odoorn en Valthe, Sportzaal Exloo						
		Odoorn			**Valthe**		
	zaalafmeting	12x21			12x21		
	aantal zaaldelen	1zaal			1zaal		
	bouwjaar	1976			1979		
	oppervlakte in m2's bvo	514			552		
	oppervlakte volgens modelverordening OHV	475			475		
	oppervlakte volgens KVLO	550			550		
3a	**Nieuwbouw Gymzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**
	Basis	475	€ 3.000	€ 1.425.000	475	€ 3.000	€ 1.425.000
	Plus / Duurzaam	550	€ 3.300	€ 1.815.000	550	€ 3.300	€ 1.815.000
3b	**Renovatie Gymzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**
	Basis	514	€ 1.800	€ 925.200	552	€ 1.800	€ 993.600
	Plus / Duurzaam	514	€ 2.250	€ 1.156.500	552	€ 2.250	€ 1.242.000
4.	**Inrichting**						
4c	Gymzaal / Sportzaal	€		60.000	€		60.000

3.	Gymzalen Odoorn en Valthe, Sportzaal Exloo				
		Exloo			
	zaalafmeting	16x28			
	aantal zaaldelen	1zaal			
	bouwjaar	1973			
	oppervlakte in m2's bvo	1294			
	oppervlakte volgens modelverordening OHV				
	oppervlakte volgens KVLO				
3a	**Nieuwbouw Gymzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**	**Totaal**
	Basis	1294	€ 3.000	€ 3.882.000	**€ 6.732.000**
	Plus / Duurzaam	1294	€ 3.300	€ 4.270.200	**€ 7.900.200**
3b	**Renovatie Gymzaal**	**m2 bvo**	**€ p/m2 bvo**	**totaal**	**Totaal**
	Basis	1294	€ 1.800	€ 2.329.200	**€ 4.248.000**
	Plus / Duurzaam	1294	€ 2.250	€ 2.911.500	**€ 5.310.000**
4.	**Inrichting**				**Totaal**
4c	Gymzaal / Sportzaal	€		80.000	**€ 200.000**

Toelichting:

- Voor de nieuwbouw is bij Odoorn en Valthe bij basis uitgegaan van een standaard gymzaal op basis van de modelverordening OHV (12x21=252 m^2 / ca. 475 m^2 bvo) / voor de plusvariant van de KVLO/NOC NSF (14x22=308 m^2 / ca. 550 m^2 bvo).
- Bij renovatie is de bestaande omvang van de accommodaties gehandhaafd.
- Bij de kosten voor inrichting is een aanname gedaan voor nieuwe vaste & losse inrichting exclusief klein spelmateriaal, mogelijk is inrichting (deels) herbruikbaar.

4 Subsidies & Fiscaliteit

Er is gevraagd om beknopt in te gaan op de mogelijkheden die er liggen om kosten te besparen danwel extra budget te betrekken. Hierbij maken we onderscheid in mogelijke subsidies en fiscale voordelen die bij sportaccommodaties mogelijk van toepassing zijn. In 3.1 gaan we kort in op het onderdeel subsidies, in 3.2 op de fiscale mogelijkheden. Daarnaast zou ook gekeken kunnen worden naar de TCO-benadering. TCO staat voor Total Cost of Ownerschip. Dit wil zeggen dan niet alleen wordt gekeken naar investeringskosten, maar dat ook de jaarlijkse exploitatiekosten (energie, onderhoud en wellicht schoonmaak) worden meegenomen. Door deze budgetten samen te voegen kan een integrale benadering ontstaan waarbij op langere termijn de beste of goedkoopste oplossing kan worden gekozen.

4.1 Subsidies

De mogelijkheden voor subsidie moeten per opgave bekeken worden. Hierbij is onderscheid te maken in landelijke, provinciale en gemeentelijke regelingen. Vaak richten deze zich op het gebied van verduurzaming, leefbaarheid of toegankelijkheid.

De meest bekende regeling is de landelijke regeling SDE++[1]. Dit is de regeling Stimulering duurzame energieproductie en klimaattransitie. Deze regeling is het meest bekend van de opwekking van zonne-energie, maar er zijn meer onderdelen die hieronder kunnen vallen. Dit betreft een exploitatiesubsidie waarbij voor een periode van 12-15 jaar jaarlijks subsidie wordt toegekend, bijvoorbeeld aan de hand van de opgewekte energie. Overigens is de terug levering van energie via het netwerk van Enexis op dit moment erg lastig in deze regio.

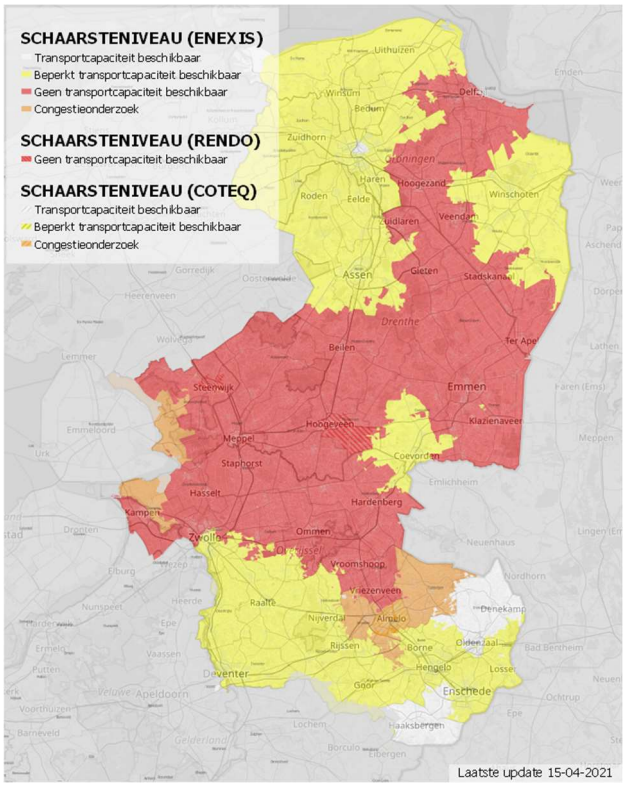

Figuur 1: schaarste niveau Enexis (bron: www.enexis.nl)

Voordeel van sportaccommodaties is het grote dakoppervlak wat beschikbaar is voor bijvoorbeeld PV-panelen.

Andere mogelijke interessante regelingen die onderzocht kunnen worden zijn:

- Subsidie Energiebesparing Sportaccommodaties (gericht op verenigingen/stichtingen met deel accommodatie in eigendom);
- Drentse Energie Organisatie (financiering i.p.v. subsidie).

4.2 BTW (SPUK of BOSA-regeling)

Sinds 1 januari 2019 kunnen gemeenten, sportverenigingen en sportstichtingen de btw die hen in rekening wordt gebracht voor investeringen in sport niet meer in aftrek brengen. Om de ontwikkeling en instandhouding van sportaccommodaties en de aanschaf van sportmaterialen te stimuleren, kunnen gemeenten sinds die datum gebruikmaken van de '*Regeling Specifieke Uitkering stimulering sport (SPUK)*'. En stichtingen en verenigingen kunnen hiervoor gebruik maken van de '*Subsidieregeling stimulering bouw en onderhoud sportaccommodaties (BOSA)*'.

[1] https://www.rvo.nl/subsidie-en-financieringswijzer/sde

De SPUK-regeling subsidieert maximaal 17,5% van de bestedingen, inclusief btw. Voor 2021 bedraagt het beschikbare bedrag € 178 miljoen. Wanneer het totaal van de aangevraagde uitkeringen het beschikbare budget overschrijdt, worden de aanvragen naar rato verleend. Dit bleek in 2020 het geval, waardoor netto circa 80% van de 17,5% btw compensatie aan gemeenten werd uitgekeerd. Hiernaast valt bewegingsonderwijs niet onder de compensatie SPUK-regeling, waardoor dit eventuele aandeel in mindering moet worden gebracht op de aanvraag.

Voor de BOSA is in 2021 € 79 miljoen beschikbaar en circa € 34 miljoen aan subsidies verleend, en voor circa € 10 miljoen aan aanvragen nog in behandeling. Het subsidiebedrag is 20% van de subsidiabele kosten inclusief btw. Dit zijn kosten die in aanmerking komen voor subsidie. Hiernaast stimuleert de BOSA ook extra investeringen in duurzaamheid en toegankelijkheid van het gebouw met een extra aftrekpercentage van 10%. Voor deze specifieke onderdelen dus in totaal 30% extra aftrek. De BOSA wordt verstrekt op basis van binnenkomst aanvragen. Bij grotere projecten is het vandaar raadzaam om in het eerste kwartaal van elk jaar de aanvraag in te dienen.

In de praktijk blijkt dat met name bij investeringen in sportaccommodaties de BOSA veruit de interessantste financiële regeling is. Normaal gesproken komt een gemeente niet in aanmerking voor de BOSA en is zodoende veroordeeld tot de financieel minder interessante SPUK. Slim organiseren en exploiteren biedt gemeenten toch de mogelijkheid gebruik te maken van de BOSA-regeling.

Diverse voorbeelden leren ons dat het financiële compensatie volgens de SPUK beperkt is tot maximaal 15% van de investering, maar vaak minder bij bewegingsonderwijs, terwijl de BOSA kan op oplopen tot boven 20% op de investering inclusief btw.

Kortom, het loont de moeite om hier gedegen naar te kijken met ondersteuning van een fiscalist, bij de nadere uitwerking van een opgave.